

5. Кушнір Н., Дяченко Б. Асоціація «Україна – ЄС»: потенційні вигоди та можливі ризики для економіки України. Науковий вісник Ужгородського національного університету : Серія: Економіка. 2014. Вип. 2. С. 224-228.

6. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/984_011

7. Геєць В.М. Пріоритети національного економічного розвитку в контексті глобалізаційних викликів: [монографія]: у 2 ч. Ч. 2 / за ред. В.М. Гейця, А.А. Мазаракі: Київ. нац. торг. – екон. ун-т, 2008. 273 с.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Артем'єва О. О., канд.екон.наук, Кузьмич С. М., бакалавр, Університет державної фіскальної служби України, м. Ірпінь

Протягом останніх років для України виникає все більше передумов, що обумовлюють необхідність її євроінтеграційного розвитку. Разом із цим посилюється роль і значення значення зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Для здійснення ефективного управління зовнішньоекономічною діяльністю необхідні глибокі знання з бухгалтерського обліку зовнішньоекономічних операцій. Законодавство України постійно удосконалюється до принципів і директив Європейського Союзу, а у сфері тарифно-митного законодавства – до стандартів Світової організації торгівлі, що забезпечить високий ступінь спрощення та гармонізації митних режимів, а це є однією з основних цілей європейської інтеграції.

Тому, важливо визначити актуальні питання обліку зовнішньоекономічної діяльності та зазначити сучасні пропозиції та напрямки їх вирішення.

Облік зовнішньоекономічної діяльності став об'єктом дослідження багатьох вітчизняних вчених, зокрема: Л.В. Гуцаленко, І.М. Манаєнко, І.В. Присяник, В.П. Фурса та інших. Проте, дана тема є недостатньо дослідженою, адже зміна нормативно-законодавчих актів потребує постійного вдосконалення наукових доробок.

Основним документом, що регламентує зовнішньоекономічну діяльність в Україні, є Закон України „Про зовнішньоекономічну діяльність ” від 16.04.91 р. № 959 – XII, який визначає основні терміни стосовно ЗЕД, суб'єкти, види й принципи здійснення зовнішньоекономічних операцій, розкриває цілі та методи державного регулювання ЗЕД, розглядає органи, що здійснюють державний контроль за операціями в сфері міжнародних зв'язків, та їх функції, визначає відповідальність за порушення законодавства [2].

Крім того, облік операцій у іноземній валюті регулюються відповідним стандартом бухгалтерського обліку. Для компаній, що ведуть облік за національними стандартами бухгалтерського обліку, це Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів» [4] а для компаній,

які ведуть облік за МСФЗ – IAS 21 The Effects of Changes in Foreign Exchange Rates.

Основними завданнями обліку операцій зовнішньо-економічної діяльності є:

- оперативне формування інформації про експортно-імпортні операції;
- формування достовірної інформації про курсові різниці;
- формування достовірної інформації про стан розрахунків з іноземними покупцями та посередниками;
- правильне визначення фінансового результату від операцій зовнішньо-економічної діяльності.

Під час обліку експортних операцій необхідно чітко визначити, хто експортер товарів – підприємство виробник, зовнішньоторговельна фірма, яка створена на підприємстві для цих цілей, але не є юридичною особою, чи спеціалізована зовнішньоторговельна фірма, що виконує доручення підприємства-виробника експортувати товар за комісійну винагороду, тобто здійснює посередницьку функцію, або уповноважені організації [1, с. 55]. Крім того, важливим кроком є укладення договору між контрагентами, що міститиме права та обов'язки сторін та зможе запобігти непередбачуваним обставинам у здійсненні ЗЕД.

Чи не найбільшою складністю для побудови бухгалтерського обліку операцій в іноземній валюті є наявність різниць, які виникають унаслідок зміни валютних курсів. Досить складним моментом обліку є визначення порядку розрахунку та інформативного відображення коливання валютних курсів. У процесі валютного перерахунку можуть застосовуватися декілька видів валютних курсів: історичний курс, курс «закриття» (або поточний курс) та середній курс. Унаслідок коливання валютних курсів виникають валютні різниці, які прийнято узагальнено називати «курсіві різниці». Проте в процесі дослідження діяльності підприємств та науково-теоретичного доробку з цього питання можна зазначити, що різні види валютних коливань (та як наслідок – валютних різниць) мають різний характер впливу як на об'єкти обліку, за якими вони виникають, так і на кінцевий результат діяльності підприємств, а отже, облікове забезпечення та підхід щодо відображення таких різниць матиме свої особливості [5, с.215].

Оскільки операції з розрахунками в іноземній валюті пов'язані одночасно з виконанням митних процедур, поширеною, хоча й помилковою практикою буває визначення дати операції за датою, що зазначена в митній декларації, якою оформлюється експорт або імпорт товарів. Митна декларація є лише документом, що підтверджує виконання вимог митного законодавства щодо оформлення факту переміщення товарів через митний кордон України, і жодним чином не спричиняє виникнення чи погашення зобов'язань між сторонами зовнішньоекономічної угоди. Датою здійснення операції з товарами, є виключно дата переходу права власності на товари від постачальника до покупця, відповідно умовам контракту, що визначаються за Міжнародними правилами визначення комерційних термінів (INCOTERMS) [1, с.60].

Здійснення ЗЕД в Україні супроводжується постійним реформуванням існуючих та затвердженням нових законодавчих актів. Зокрема, прийняття Закону України 03.11.2016 № 1724-VIII «Про внесення змін до деяких законів України щодо усунення адміністративних бар'єрів для експорту послуг», що передбачає спрощення процедури укладання зовнішньоекономічних договорів, фінансової звітності під час експорту послуг, а також скасування валютного контролю щодо операцій з експорту послуг, що допоможе розвитку в Україні ІТ-індустрії і ринку самозайнятих фахівців. Крім того, Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо покращення інвестиційного клімату в Україні» суттєво полегшить роботу будь-якого бізнесу, який займається валютними операціями, починаючи від індивідуальних підприємців, які працюють у галузі розробки програмного забезпечення, займаються перекладом, індивідуальним консультуванням. Також він допоможе великим компаніям, які надають будь-які послуги іноземним клієнтам – маркетингові дослідження, аудит тощо [3, с.13-14].

Узагальнюючи вищевикладене можна дійти висновку, що розвиток України неможливий без здійснення міжнародних відносин та зміцнення операцій зовнішньоекономічної діяльності. Враховуючи територіальну близькість та тісні зв'язки між Україною та європейськими державами, є необхідним поглиблення та модернізація облікових процесів з іноземними контрагентами. Дослідження основних нормативно-правових актів, що регулюють організацію та облік зовнішньоекономічної діяльності відповідно до норм міжнародного права забезпечує високий ступінь спрощення та гармонізації митних режимів та виступає гарантією України до європейської інтеграції.

Список використаних джерел:

1. Гуцаленко, Л. В. Облік операцій ЗЕД – активізація управління стратегічним розвитком України / Л. В. Гуцаленко, У. О. Марчук // Ефективна економіка. – 2018. – № 6. – С. 54-61.
2. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність»: від 16.04.91 р. № 959-XII.
3. Манаєнко, І. М. Особливості зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних підприємств в умовах євроінтеграції / І. М. Манаєнко, І. В. Просяник // Науковий вісник Ужгородського національного університету : серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство / голов. ред. М.М. Палінчак. – Ужгород : Гельветика, 2018. – Вип. 18 Ч.3. – С. 11-15.
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів»: МФУ від 10.08.2000 р. № 193 10.
5. Фурса В.П. Актуальні питання обліку операцій зовнішньоекономічної діяльності /В.П. Фурса// Інфраструктура ринку – 2017. – Вип. 5. – С. 213-218.